

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. พยัญชนะ ๙ ตัวนี้ คือ.....เรียกว่าอววรค เพาะ..... ฯ
ข. อักษร ๗ ตัวนี้ คือ.....เกิดที่ฟัน เรียกว่า..... ฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ☞ ก. พยัญชนะ ๙ ตัวนี้ คือ ย ร ล ว ส ห พ อ ํ เรียกว่าอววรค เพาะไม่เป็นพากเป็นหมู กันตามฐานกรณ์ที่เกิด ฯ
☞ ข. อักษร ๗ ตัวนี้ คือ ต ถ ທ ธ น, ล ส เกิดที่ฟัน เรียกว่า ทนุตชา ฯ

๒. ในพยัญชนะสันธิ សลุโอลโคล มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ จัตุಥสี จัดเป็นอย่างไหน ฯ

- ☞ ในพยัญชนะสันธิ សลุโอลโคล มี ๒ อย่าง คือ
 - ๑ ช้อนหน้าพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกันอย่าง ๑
 - ๒ ช้อนหน้าพยัญชนะที่มีรูปไม่เหมือนกันอย่าง ๑ ฯ
☞ จัตุಥสี จัดเป็น ช้อนหน้าพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกัน ฯ

๓. ในบาลีภาษาన ท่านแบ่งลิงค์เป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ นามนาม เป็นไดกีลิงค์ ฯ

- ☞ ในบาลีภาษาన ท่านแบ่งลิงค์เป็น ๓ คือ
 - ๑ ปุ่งลิงค์ เพศชาย ๑
 - ๒ อิตถีลิงค์ เพศหญิง ๑
 - ๓ นปุ่งสกัลิงค์ มิใช่เพศชาย มิใช่เพศหญิง ๑ ฯ

- ☞ นามนาม เป็นลิงค์เดียว คือ จะเป็นปุ่งลิงค์ อิตถีลิงค์ หรืออนปุ่งสกัลิงค์ ก็อย่างเดียวกัน, เป็น ๒ ลิงค์ คือ ศัพท์อันเดียว มีรูปอย่างเดียวเป็นไดทั้ง ๒ ลิงค์ หรือมูลศัพท์เป็นอันเดียว เปลี่ยนแต่สรระที่สุดให้เปลกกัน พอกเป็นเครื่องหมายให้ต่างลิงค์กันบ้าง ฯ

๔. ในอาขยาตన ท่านแบ่งบทเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ แต่ละบทเป็นเครื่องหมายให้รู้อะไร ฯ

- ☞ ในอาขยาตນ ท่านแบ่งบทเป็น ๒ บท คือ
 - ๑ ปรัssonบท บทเพื่อผู้อื่น ๑
 - ๒ อัตตโนบท บทเพื่อตน ๑ ฯ
☞ ปรัssonบท เป็นเครื่องหมายให้รู้กิริยาที่เป็นกัตตุวาจก ฯ

- ⦿ อัตตโนบท เป็นเครื่องหมายให้รู้กริยาที่เป็นก้มมวจกและภารวจก ฯ

๔. ศัพท์ เช่นไร ชื่อว่าสาหัสฯ มีเท่าไร อะไรบ้าง นายโภ, โภชน์ จัดเป็นสาหัสอะไร

- ☞ ศัพท์ที่ท่านให้สำเร็จมาแต่รู้ปวิเคราะห์ ชื่อว่าสาชนะ ฯ

- ☞ (ສາທະນັ້ນ) ມີ ເລ ຄືອ ກັດຕຸສາຫະ, ກັມມສາຫະ, ພາວສາຫະ, ກຣນສາຫະ, ສັນປາກສາຫະ, ອປາກສາຫະ, ອົງກຣນສາຫະ ය

- ## นายโก จัดเป็นกัตตุสาวะนะ ๆ

- ## ☞ โภชนา จัดเป็นก้มมสาวนนะ ฯ

๖. จงบอกชื่อสามาลในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้

- ก. สทธฯ เอ瓦 នាំ សត្វាមានំ ។
 - ខ. សមិទ្ធភាព ឬ វិបត្តសារ ឬ សមកិច្ចសារំ ។
 - គ. ន អរិយី ឯនរិយី ។
 - ឃ. ប្រាសាទសស ឯនុពេ ឯនុពេប្រាសាទំ ។
 - ឌ. វិធី រាជិក ឬស្ម័គ្រ ឬ វិទ្យារាជិក (ភីរី) ។

ได้บอกชื่อสมาชิกรูปวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

๗). ในสกุลตัวที่มีปัจจัยเท่าไร อะไรบ้าง

ພນຸ່ມນີ້ຍື່ງ, ອໂຢີມຍື່ງ, ຈກງໂຈ ລົງປ່າຈັຍວະໄໄ ພິເຕີ ຕັ້ງທີ່ໃຫຍ່

- ๔ ในส่วนตัวที่มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ตร ตาม อิยิสุสก อิย อิก្យ ฯ

- ☞ พนธนีย์ ลง อីយ ប៉ាចាយ, និរតានតាហិត ។

- ☞ อโยมย์ ลง มย ปัจจัย, ในปกติ๊ทธิ๊ต ฯ

- ☞ ລາຍລະອຽດ ລົງ ຈ ປັຈັຍ, ໃນປະເທດໄທ ຍ

ໃຫ້ເວລາ ຕ ທົ່ວໂມງ.

ประโยชน์ ๑-๒ ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์ สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๗

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

สำระมีมาตราเบา.....ตัว คือ..... ชื่อ..... ฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

☞ ສະມືມາຕຣາເບາ ທັວ ຄືອ ອ ອີ ຖ ຂໍອຮສສະ ພ

๒. อะไรเรียกว่าสนธิ ฯ มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

- ในบาลีภาษาเมืองไทยต่อศัพท์และอักษรให้เนื่องกันด้วยอักษร เพื่อจะย่นอักษรให้น้อยลง เป็นอุปกรณ์ในการแต่งจันท์และให้คำพูดஸละสละ เรียกว่าสนธิ ฯ

☞ (สนมินน) มี ๓ อย่าง คือ

សរោត្តកម្ម ៧

ພຍັນງານສນິຕ່ອພຍັນງານ ១

ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ

๓. ศัพท์ เช่นไร เรียกว่า โนคนะ ๆ จงแจก ปีตุ ศัพท์ ด้วยวิภัตติทั้ง ๗ มาดู ๆ

๔ ศัพท์ ๑๒ ศัพท์ มี มน ศัพท์เป็นต้น เรียกว่า โนดณะ ฯ

→ ได้แจก ปัตุ ศัพท์ ด้วยวิภัตติทั้ง ๗ มาดังนี้

	ເອກ.	ພຸດ.
ປ.	ປິຕາ	ປິຕໂຮ
ຖ.	ປິຕໍຮ	ປິຕໂຮ
ຕ.	ປິຕຣາ ປິຕຸນາ	ປິຕເຮີ ປິຕເກີ
		ປິຕູທີ ປິຕູກີ
ຈ.	ປິຕຸ ປິຕຸໂນ	ປິຕຣານຳ ປິຕູນຳ
ປລ.	ປິຕຣາ	ປິຕເຮີ ປິຕເກີ
		ປິຕູທີ ປິຕູກີ
ຂ.	ປິຕຸ ປິຕຸໂນ	ປິຕຣານຳ ປິຕູນຳ
ສ.	ປິຕຣີ	ປິຕເສຸ ປິຕູສຸ
ວາ.	ປິຕາ	ປິຕໂຮ

៥. កិរីយាគស៊ិបទៃចេនា។ ខ្លួនពេលការត្រូវការងារ ឬ
ជងគើយនិវិកតិអម្ចាត់បំផុតមី ឡាបារាំងឱ្យប្រើប្រាស់បាន។

- ❖ กิริยาศัพท์ไดกล่าวผู้ใช้ให้คนอื่นทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของผู้ใช้ให้ผู้อื่นทำนั้น กิริยาศัพท์นั้น ชื่อเหตุก้าดๆ ๆ
 - ❖ “ได้เขียนวิภัตติหมวดปัญจมี เฉพาะฝ่ายปรัชญาดังนี้

ปณูจมี (ปรสุสปท)

	ເລກ.	ພທ.
ປ.	ຕຸ	ອນດຸຕຸ
ນ.	ທີ	ຕ
ວິ.	ນີ	ນ

๕. ต ปัจจัยในกิริยาภิทักษ์ เมื่อประกอบกับธาตุซึ่งมี มุ หรือ หุ เป็นที่สุด แปลง ต เป็นอะไรได้บ้าง ๆ จงตอบเพร็คอมทั้งยกตัวอย่างมา ประกอบ ๆ

- ๔ ต ปัจจัย ในกิริยาภิทักษ์ เมื่อประกอบกับชาตุซึ่งมี มุ หรือ หุ เป็นที่สุด แปลง ต เป็น ดังนี้
ชาตุมี มุ เป็นที่สุด แปลง ต เป็น หุต แล้วลบที่สุดชาตุ เช่น ปกุกนูโต หลีกไปแล้ว
สำเร็จรูปมาจากการ ป บทหน้า กม ชาตุ ในความกำวaic,
ชาตุมี หุ เป็นที่สุด แปลง ต เป็น พุ แล้วลบที่สุดชาตุ เช่น รุพุโห งอกแล้ว สำเร็จรูป
มาจากการ รุห ชาตุ ในความงอก ฯ

๖. อะไร ชื่อตัปปุริสสماสฯ ตัปปุริสสามานน์ มีเท่าไร อะไรบ้าง ความคotto (ปริโส) ภาษาสาขาวัดเงินค่าย่างใหม่ฯ

- ❖ นามศัพท์มี อว. วิภัตติเป็นต้นในที่สุด ท่านย่อเข้าด้วยบทเบื้องปลาย ชื่อตับปูริสมานาส ฯ
 - ❖ ตับปูริสมานาสนั้น มี ๖ คือ ทุติยาตปปูริโซ, ตติยาตปปูริโซ, จตุตุถิตปปูริโซ,
ปณุจเมตปปูริโซ, ฉภุจิตปปูริโซ, สตุตเมตปปูริโซ ฯ
 - ❖ ความคoto (ปูริโซ) จัดเป็น ทุติยาตปปูริโซ ฯ
 - ❖ รากภาษา จัดเป็น ฉภุจิตปปูริโซ ฯ

๗. ในตัวสัตว์ต่อไปนี้ มีปัจจัยเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ
สามเณร, มากโธ, ปลอม瓦 ลงปัจจัยอะไร ๆ ในตัวที่มีในตัว

- ❖ **ในตหสสตถิตทธิต** มีปจจัย ๔ ตัว คือ วี ส สี อิก อี ร วนหตุ มนหตุ ณ ฯ
 - ❖ **สามเณร** ลง เนร ปจจัย, ในโคเตตต์ทธิต ฯ
 - ❖ **มาดໂຮ** ลง ณ ปจจัย, ในราคาดีตต์ทธิต ฯ

¤ ບຸນຸລວາ ລ່ງ ວະດູ ປັຈັຍ, ໃນຕໍ່ສສັຕິຕ້າທົມທາ

ໃຫ້ເວລາ ۳ ຂໍ້ວໂມງ.

ประโยชน์ ๑-๒

ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์

สอบ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

อักษรที่ใช้ในบาลีภาษาหนึ่ง ๔๑ ตัว คือ..... ๙ ตัวนี้ ชื่อสระ,
..... ๓๓ ตัวนี้ ชื่อพยัญชนะฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ⦿ ອັກຂະຣທີ່ໃຊ້ໃນບາລືກາຢານ້ຳມີ ແຮ ຕ້ວ ອ ອາ ອີ ອຸ ອູ ເລ ໂອ ດ ຕ້ວນີ້ ຂຶ້ອສະ, ກ ຂ ຄ ພ, ຈ ຈ ທ ດ ປ, ກ ປ ຈ ທ ດ, ຕ ຖ ທ ດ, ປ ພ ຝ ມ, ຍ ລ ວ ສ ທ ພ ອ ດ ຕ້ວນີ້ ຂຶ້ອພຍັງຕູ້ຈະນະ ຢ

๒. ในสระบนธิ ได้สนธิริโยปกรณ์เท่าไร อะไรบ้าง ฯ

- ☞ ในระบบมี ได้สนับสนุนโดยปกรณ์ ๗ คือ โลป ๑ อาเตส ๑ ภาคโภ ๑ วิการ ๑ ปกติ ๑ กีโน ๑ รสุส ๑ ฯ

๓. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่าสังขยา ๆ แบ่งเป็นเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

จงแจก จตุ ศัพท์ (เฉพาะอิตถีลิงค์) ด้วยวิภัตติทั้ง ๗ มาดู ฯ

- ☞ ศัพท์ที่เป็นเครื่องกำหนดนับนามนาม ชื่อว่า สังขยา ๆ
 - ☞ (สังขยานั้น) แบ่งเป็น ๒ คือ ปกติสังขยา ๑ ปุรุณสังขยา ๑ ๆ
 - ☞ ได้แก่ จตุ ศัพท์ (เฉพาะอิตถีลิงค์) ด้วยวิภาคติดทั้ง ๗ มาดังนี้

	ພໍາ.
ປ.	ຈຕສູໂສ
ຖ.	ຈຕສູໂສ
ຕ.	ຈຕ້ອທີ
ຈ.	ຈຕສຸສນຸ່ນໍ
ປະ.	ຈຕ້ອທີ
ນ.	ຈຕສຸສນຸ່ນໍ
ສ.	ຈຕ້ອສ

๔. ศัพท์ เช่นไร ชื่อว่าอาชญาต ๆ ในอาชญาตนั้นท่านประกอบด้วยอะไรบ้าง ๆ

- ☞ ศัพท์กล่าวกิริยาคือความทำ เป็นต้นว่า ยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูด คิด ซึ่งว่าอาชญาต ๆ

- ❖ ในอักษรต้นนั้น ท่านประกอบด้วย วิภัตติ การ บห วจนะ บุรุษ ชาตุ วาจก ปัจจัย เพื่อเป็นเครื่องหมายเนื้อความให้ชัดเจน ฯ

๕. ศัพท์เช่นไร ซึ่งว่าก้มมานะ ฯ และก้มมานะนั้น ท่านบัญญัติให้แปลว่าอย่างไร ฯ

- ❖ ผู้ทำ ๆ ซึ่งสิ่งใด ศัพท์ที่เป็นชื่อของสิ่งนั้นเป็นต้นว่า ปิโย เป็นที่รัก รโล วิสัยเป็นที่ยินดี ก็ตีศัพท์ที่เป็นชื่อของสิ่งของที่เขาทำ เป็นต้นว่า กิจ กรรมอันเข้าพึงทำ ทาน สิ่งของอันเข้าพึงให้ ก็ตี ซึ่งว่าก้มมานะ ฯ
- ❖ ก้มมานะนั้น ท่านบัญญัติให้แปลอย่างนี้ คือ ที่เป็นกัตตุรูป แปลว่า “เป็นที่” ที่เป็นก้มรูป แปลว่า “เป็นที่อันเข้า” ฯ

๖. สมາสเช่นไร ซึ่งว่าพหุพิหิสماส ฯ และพหุพิหิสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

- ❖ สมາสอย่างหนึ่ง มีบทอื่นเป็นประahan ซึ่งว่าพหุพิหิสมาส ฯ
- ❖ พหุพิหิสมาสนั้น มี ๖ อย่าง คือ ทุติยาพหุพิหิสماส ๑ ตติยาพหุพิหิสมาส ๑ จตุตติพหุพิหิสมาส ๑ ปัญจมีพหุพิหิสมาส ๑ ฉัฏฐีพหุพิหิสมาส ๑ สัตตมีพหุพิหิสมาส ๑ ฯ

๗. ในชาตาทิตต์ธิต มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ราชคหโก, มชุณิโม, เมราวดี ลงปัจจัยอะไร ฯ ในตต์ธิตไหน ฯ

- ❖ ในชาตาทิตต์ธิต มีปัจจัย ๓ ตัว คือ อิม อิย กิย ฯ
- ❖ ราชคหโก ลง ณิก ปัจจัย, ในตต์ธิตต์ธิต ฯ
- ❖ มชุณิโม ลง อิม ปัจจัย, ในชาตาทิตต์ธิต ฯ
- ❖ เมราวดี ลง วี ปัจจัย, ในตต์สัตต์ธิต ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยชน์ ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

อักษรที่เหลือจากสร่นนั้น.....ตัว มี.....ชื่อว่า.....แปลว่า.....ฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ✉ อักษรที่เหลือจากสร่นนั้น ๓๓ ตัว มี ก เป็นต้น มีนิคคหิตเป็นที่สุด ชื่อว่าพยัญชนะ แปลว่า ทำเนื้อความให้ปรากฏ ฯ

๒. การต่ออักษรด้วยอักษรนั้น จัดเป็นกี่อย่าง ฯ อะไรบ้าง ฯ

- ✉ การต่ออักษรด้วยอักษรนั้น จัดเป็น ๓ อย่าง คือ

สรสนธิ	ต่อสระ ๑
พยัญชนะธิ	ต่อพยัญชนะ ๑
นิคคหิตธนธิ	ต่อนิคคหิต ๑ ฯ

๓. คำพูดในบาลีภาษาจัดเป็นวจนะไว้เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ วจนะนั้นมีเครื่องหมายให้แบลกกัน ที่ไหน ฯ จงแยก ภควนุตุ ศัพท์ ด้วยวิภาคติทั้ง ๗ มาดู ฯ

- ✉ คำพูดในบาลีภาษาจัดเป็นวจนะไว้ ๒ อย่าง คือ

เอกวจนะ คำพูดสำหรับออกซื่อของสิ่งเดียว ๑

พหุวจนะ คำพูดสำหรับออกซื่อของมากกว่าสิ่งเดียว คือตั้งแต่ ๒ สิ่งขึ้นไป ๑ ฯ

- ✉ วจนะนั้นมีเครื่องหมายให้แบลกกันที่ท้ายศัพท์ เมื่อ念คำว่า ปูริโซ ชาಯคนเดียว เป็นเอกวจนะ, ปูริสา ชาหยหลายคน เป็นพหุวจนะ ฯ

- ✉ ได้แยก ภควนุตุ ศัพท์ ด้วยวิภาคติทั้ง ๗ มาดังนี้

	เอก.	พห.
ป.	ภคва	ภควนุต้า ภควนุโต
ทุ.	ภควนุต	ภควนุเต ภควนุโต
ต.	ภควนตา	ภควนุเตหิ ภควนุเตกิ
จ.	ภควนโต	ภควนต ภควนุตาน
ปณ.	ภควนตา	ภควนุเตหิ ภควนุเตกิ
ฉ.	ภควนโต	ภควนต ภควนุตาน
ສ.	ภควนติ ภควนุเต	ภควนุเตสุ

อา.	ภาฯ	ภาฯ	ภาฯ	ภาฯ	ภาฯ
-----	-----	-----	-----	-----	-----

๔. วิภัตติอาชญาตเป็นเครื่องหมายให้รู้อะไรบ้าง ๆ วิภัตติไหน เมื่อลงแล้วต้องทิ้งอะไร หรือที่สุดปัจจัยเป็น อา ในหมวดราดูทั้งปวง ๆ

- ☞ วิภัตติอาชญาตเป็นเครื่องหมายให้รู้ การ บท วจนะ บุรุษ ๆ
- ☞ มี ม วตุตมานา กีดี หรือ ม ปณุจมี กีดี อยู่ข้างหลัง เมื่อลงแล้วต้องทิ้งอะไร หรือที่สุดปัจจัยเป็น อา ในหมวดราดูทั้งปวง ๆ

๕. กิริยา กิตก์ต่อไปนี้ คือ กฎโต, นิกขุมุน แปลว่าอย่างไร ๆ สำเร็จรูปมากจากอะไร ๆ

- ☞ กฎโต แปลว่า อัน...กินแล้ว ๆ สำเร็จรูปมาจากการ กฎ ชาติ ในความกิน, ๗ ปัจจัย ชาติมี ชื่อ เป็นที่สุด เอกาที่สุดชาติเป็น ๗ ๆ
- ☞ นิกขุมุน แปลว่า ออกแล้ว ๆ สำเร็จรูปมาจากการ นิ บทหน้า, ขม ชาติ ในความออก, ตูนาทิ ปัจจัย อุปสัค萼อยู่หน้า แปลงปัจจัยทั้ง ๗ ตัว (ตูนาทิปัจจัย คือ ตูน, ตุวา, ตุวน) เป็น ย ชาติมี หมู เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ย กับที่สุดชาติเป็น หมู ๆ

๖. อะไรซึ่อว่าスマส ฯ สมานนั้น ว่าโดยกิจและโดยซื้อ มีเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

- ☞ นามศัพท์ตั้งแต่ ๒ ชื่นไป ท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ซึ่อว่าスマส ๆ
- ☞ สมานว่าโดยกิจ มี ๒ อย่าง คือ
 - スマสที่ท่านลบวิภัตติเสียแล้ว เรียกว่า “ลุตุตスマโน”,
 - スマสที่ท่านยังมิได้ลบวิภัตติ เรียกว่า “อลุตุตスマโน” ๆ
- ☞ สมานว่าโดยซื้อ มี ๖ อย่าง คือ กมุนหารโย, กิคุ, ตบปุริโน, ทุวนหโว, อพุยยีกาว, พหุพุพิหิ ฯ

๗. ในตทสสัตถิตทธิ มีปัจจัยเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

ทสุสโน, ฉ្លូន, อាយសុមា ลงปัจจัยอะไร ๆ ในตทธิ ฯ

- ☞ ในตทสสัตถิตทธิ มีปัจจัย ๔ ตัว คือ វី ស សិ អិ វ រ វឌុ មនុ ធម ។
- ☞ ทสุสโน ลง ឬ ปัจจัย, ในฐานตทธิ ។
- ☞ ជ្លូន ลง ឬ ปัจจัย, ในប្រពន្ធត្រឹម ។
- ☞ อាយសុមា ลง មនុ បី ពី បី ពី, ในตทสสัตถิตทธิ ។